

Lågaffektivt bemötande

Ett hälsofrämjande projekt 2017

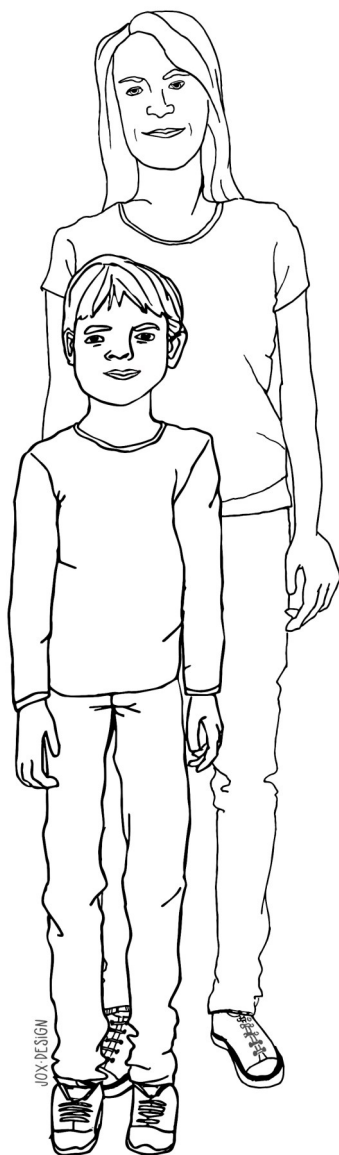
Bjurholms kommun i samarbete med
Rova & Sjögren psykologi AB

Bakgrund

Vi tror att inkludering är en förutsättning för att bygga en stark positiv kultur på skolan, en kultur som kommer alla elever till gagn. Vi tror och upplever att lågaffektivt bemötande bidrar till inkludering, bättre relationer mellan personal och elever studiero och minskat problembeteende.

Vi vill fokusera på det som fungerar i den pedagogiska planeringen och i skapandet av extra anpassningar. Lärande och hälsa påverkas i hög grad av samma faktorer. Vi vill genom lågaffektivt bemötande bidra till en lugn och trygg lärandemiljö i vilken varje elev kan utvecklas så långt som möjligt.

Lågaffektivt bemötande

Lågaffektivt bemötande handlar om att skapa en miljö präglad av lugn och positiva förväntningar. För att göra detta behöver vi förstå, hantera samt förebygga problemsituationer i skolan. Under vårterminen 2017 har vi genomfört ett projekt för att införliva lågaffektivt bemötande i vårt hälsofrämjande arbete.

Lågaffektivt bemötande syftar till att genom ett lugnt och positivt bemötande minska stress och problemskapande beteende. Det handlar om förhållningssätt, kroppsspråk, fysiskt avstånd och konfliktutvärdering. Genom att förstå hur beteendeproblem uppstår i skolan får vi verktyg som hjälper oss att stötta eleverna i deras utveckling mot målen.

Att ha metoder och hitta områden som man som skolpersonal kan påverka minskar upplevelsen av maktlöshet och möjliggör hälsofrämjande insatser. Vi vill möta alla elevers olika behov och främja psykisk hälsa och minska elevers stress.

Vi har tittat närmre på tidigare genomförda utbildnings- och implementeringsprojekt. Vid ett lågaffektivt projekt i Linköping blev personalen mer trygga i sin undervisningssituation, men även i sin yrkesrelation kollegor emellan. Personalen upplevde att de utvecklade ett gemensamt språk och en gemensam metod som även bidrog till ökat lärande hos eleverna. Personalen upplevde att de bättre lyckades anpassa miljön och förhållningssättet efter elevernas behov. (Johansson & Lindqvist, 2016)

Vår satsning har kombinerat en kompetenshöjning för samtlig skolpersonal med riktade insatser till elevhälsopersonal så att

de sistnämnda kan stötta och facilitera implementeringen av lågaffektivt bemötande. Vårt projekt har varit en viktig pusselbit i det hälsofrämjande och förebyggande arbete i vilket elevhälsopersonalen och övrig skolpersonal utgår ifrån en samsyn och ett gemensamt förhållningssätt.

Projektet är genomfört tillsammans med Rova & Sjögren Psykologi AB och bygger på Bo Hejlskov Elvéns teorier och metoder som beskrivits utförligt i flertalet uppskattade böcker (2009 & 2014).

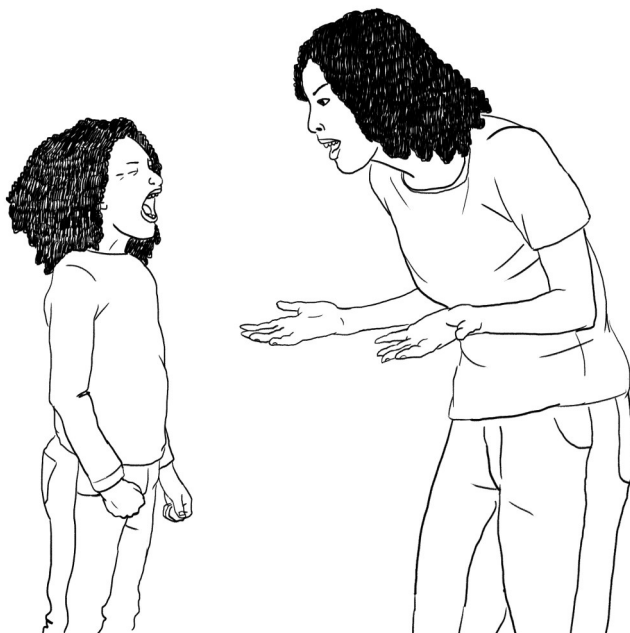
Upplägg projekt

Inom ramen för projektet har vi genomfört två halvdagsutbildningar tillsammans med all skolpersonal för att lära teori och metoder. Utöver det har fyra halvdagar med fördjupning och handledning genomförts tillsammans med elevhälsa och rektorer. Vid de träffarna har diskussioner förts om hur elevhälsan kan bidra i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet. Vi har tittat närmre på svåra ärenden och fokuserat på konkreta verktyg för att kunna stötta övrig skolpersonal i deras arbete med problemskapande beteende. Elevhälsopersonalen kommer att fungera som en resurs och katalysator i skolpersonalens fortsatta arbete med lågaffektivt bemötande.

Upplägget grundar sig i erfarenheter gjorda vid tidigare implementeringsinsatser. I en uppsats som tittat närmre på utbildningsinsatser av lågaffektivt bemötande, framkommer att skolpersonalen önskar stöd från elevhälsopersonalen och framförallt handledning i konkreta fall och det var viktigt att skapa samsyn bland skolpersonalen. I sin helhet visade resultatet på vikten av att involvera hela skolans personal i utbildningen för att underlätta det praktiska arbetet. (Broberg & Hedberg, 2016)

Utbildningsdagarna för all skolpersonal utgick från tydliga pedagogiska principer för lågaffektivt bemötande och konkreta metoder för att hantera och förebygga problemskapande beteende presenterades. Föreläsning varvades med diskussion och workshop. Vid fördjupningsträffarna med elevhälsopersonal och rektorer låg fokus på förhållningssätt och metod vid handledning och konsultation, kartläggning och systematiskt arbete av problemsituationer, samt pedagogiskt kapital som verktyg. Centralt var också att skapa utrymme att applicera lågaffektiv teori till egna erfarenheter och problem.

Inom ramen för projektet har personalen getts möjlighet att arbeta och diskutera vidare med avstamp i bokpaketet som köpts in. "Lågaffektivt bemötande" Redaktör Axel Chipumbu Havelius, (2016) utgiven på Studentlitteratur samt "Beteendeproblem i skolan" Bo Hejlskov Elvén (2014) utgiven på Natur & Kultur.

Mål

Projektets övergripande syfte har varit att utveckla och förbättra Castorskolans hälsofrämjande arbete, med fokus på att höja personalens och elevhälsans kompetens och kunskap inom lågaffektivt bemötande.

Genom att hitta områden att agera inom, ha bra metoder och känna sig trygg i bemötandet av elever i svåra situationer, vill vi minska upplevd maktlöshet och möjliggöra anpassningar utifrån elevernas behov.

Projektets mål:

- 1.** Att personalen upplever sig ha kompetens inom lågaffektivt bemötande.
- 2.** Att personalen upplever att de förstår, kan hantera samt mer strategiskt kan förebygga problemsituationer och problembeteende i skolan.
- 3.** Att elevhälsans personal känner att de fått fler och tydligare redskap både gällande handledning av personal och i deras hälsofrämjande arbetet.

Utvärdering

Skolpersonalen

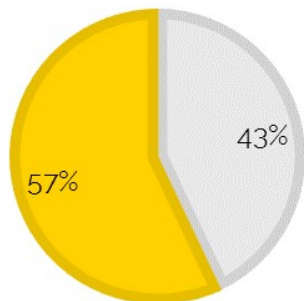
Innan den första utbildningsinsatsen fick all skolpersonal svara på frågor om deras tankar kring problemskapande beteende, varför det uppstår, hur trygg man är i att möta det, och hur de tänker att de ska agera. Efter den sista utbildningsinsatsen fick de svara på samma frågor igen. Nedan presenteras skolpersonalens svar på ett antal av dessa frågor.

Försök minnas den eller de senaste gångerna du och en elev var i en situation med problemskapande beteenden och hur du tänkte eller kände då. Instämmer du i följande påstående?:

Eleven har kontroll över sitt beteende

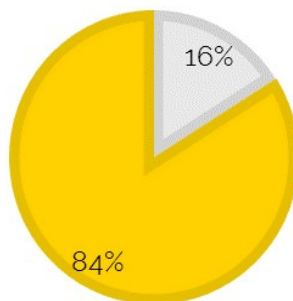
FÖRMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

EFTERMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

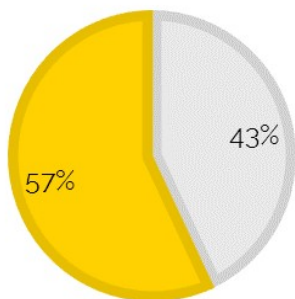
Efter genomförda utbildningsinsatser tänkte en mindre andel av personalen att eleven hade kontroll över sitt beteende svåra problemsituationer. Det tror vi är en bra förutsättning för att personalen försöker hantera situationen och hittar sätt att hjälpa eleven. Det är en bra utgångspunkt för att jobba förebyggande och skapa en situation och en miljö med minskad risk för problemskapande beteende.

Nedan följer påståenden med tankar om hur man kan agera i möten med problemskapande beteenden. Tänk efter hur väl de stämmer överens med dina tankar om hur du gör eller tänker att du vill göra.

Det är viktigt att visa för eleven vem som bestämmer.

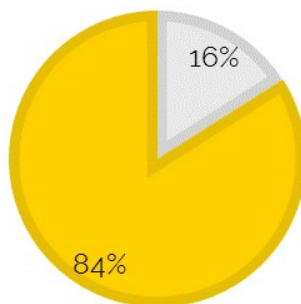
FÖRMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

EFTERMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

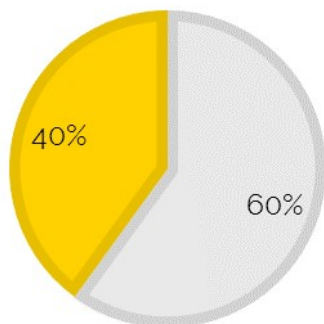
Efter genomförda utbildningsinsatser tänkte en mindre andel av personalen att det i en problemsituation är viktigt att visa för eleven vem som bestämmer. Vi hoppas att detta kan minska fokus på kamp och istället bidra till ett ökat intresse för elevens fungerande i svåra situationer. Mer samarbete och mindre motstånd.

Nedan följer påståenden med tankar om hur man kan agera i möten med problemskapande beteenden. Tänk efter hur väl de stämmer överens med dina tankar om hur du gör eller tänker att du vill göra.

Det är elevens och/eller elevens föräldrars ansvar att komma tillrätta med problemskapande beteenden.

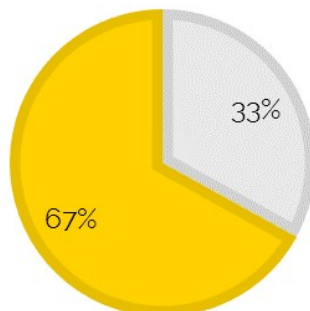
FÖRMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

EFTERMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

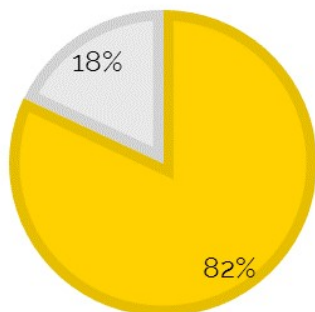
Efter genomförda utbildningsinsatser tänkte en mindre andel av personalen att det är eleven och föräldrarnas ansvar att komma tillrätta med problemskapande beteende. De hoppas vi leder till ökat arbete för att förebygga problemsituationer och fler anpassningar för att skapa bra förutsättningar för eleverna.

Personalen fick också svara på frågor om hur de upplevde sin egen förmåga att förutse och hantera problemskapande beteende.

Jag kan förutse när problemskapande beteende är på väg att uppstå,

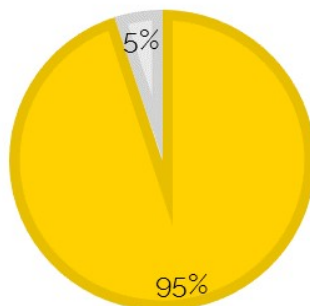
FÖRMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

EFTERMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

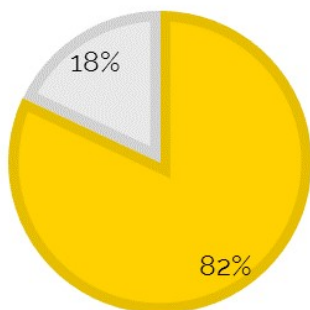

Efter genomförda utbildningsinsatser upplevde en större andel av personalen att de kunde förutse när problemskapande beteende är på väg att uppstå.

Jag känner mig trygg i hur jag kan lugna arga eller mycket upprörda elever.

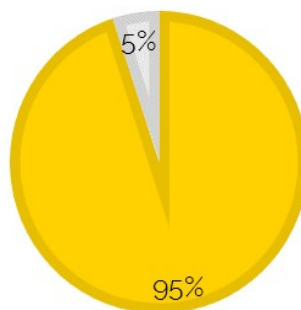
FÖRMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

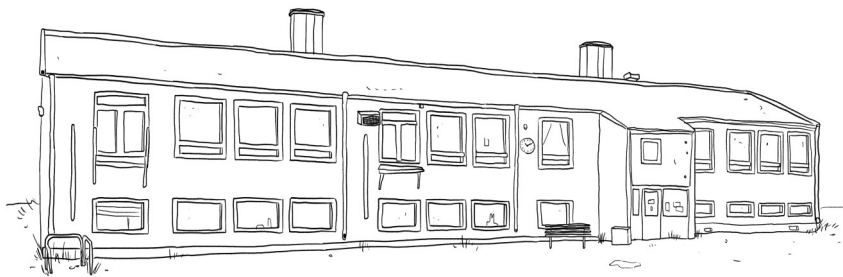

EFTERMÄTNING

- Instämmer helt eller delvis
- Tar delvis eller helt avstånd från

Efter genomförda utbildningsinsatser uppgav en större andel av personalen att de känner sig trygga i hur de kan lugna arga eller mycket upprörda elever.

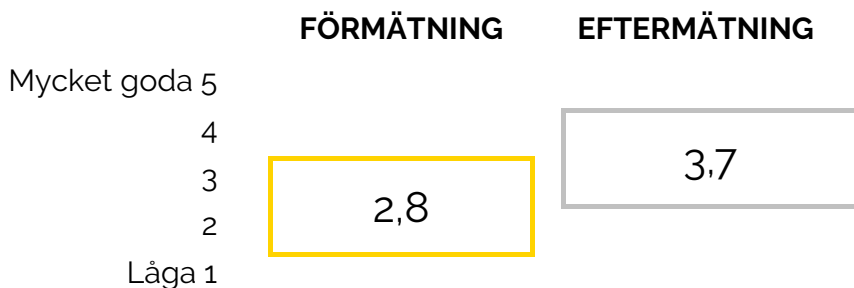

Elevhälsopersonalen

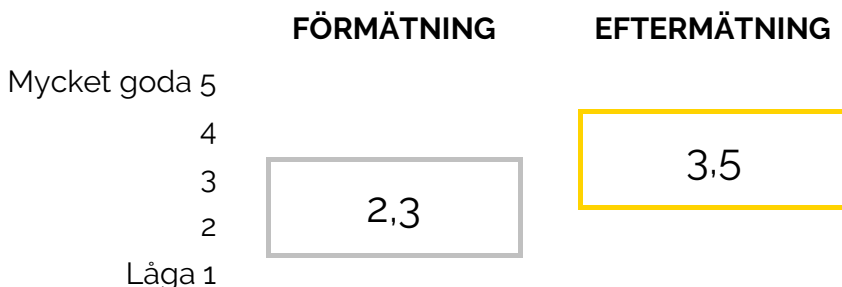
Även elevhälsopersonalen fick svara på frågor före och efter genomförda utbildnings- och fördjupningstillfällen.

Jag upplever mina teoretiska kunskaper kring lågaffektivt bemötande som:

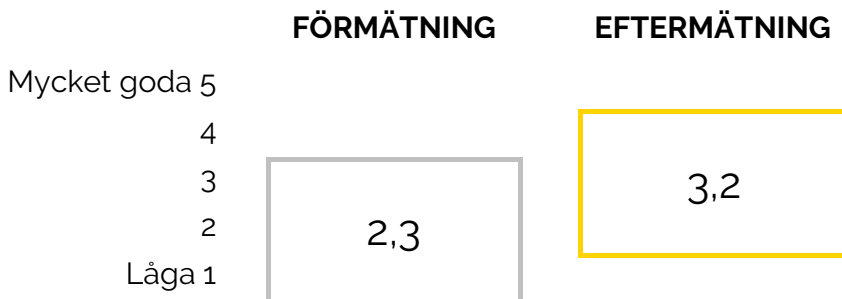
Innan projektet skattade elevhälsopersonalen sina teoretiska kunskaper om lågaffektivt bemötande mellan 2 och 3, medelvärde 2,8, på en femgradig skala från låga till mycket goda. Efter projektet upplevde de att deras kunskaper ökat. De skattade mellan 3 och 4, medelvärde 3,7,

Jag upplever mina teoretiska kunskaper kring problemskapande beteenden som:

Innan projektet skattade elevhälsopersonalen sina teoretiska kunskaper om problemskapande beteende mellan 2 och 3, medelvärde 2,3, på en femgradig skala från låga till mycket goda. Efter projektet upplevde de att deras kunskaper ökat. De skattade mellan 3 och 4, medelvärde 3,5,

Jag upplever min förmåga att handleda annan skolpersonal kring situationer där problemskapande beteenden förekommer som:

Innan projektet skattade elevhälsopersonalen sina förmågor att handleda annan skolpersonal kring situationer där problemskapande beteende förekommer mellan 1 och 3, medelvärde 2,3, på en femgradig skala från låga till mycket goda. Efter projektet upplevde de att deras förmåga hade ökat. De skattade mellan 2 och 4, medelvärde 3,2,

Referenser:

Broberg, Emelie LU & Hedberg, Ia LU (2016) "Alla måste tänka likadant" - Pedagogers syn på implementering av lågaffektivt bemötande PSPT02 20152 <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/8521805>

Chipumbu Havelius, Axel (redaktör) "Lågaffektivt bemötande" (2016). Studentlitteratur.

Hejlskov Elvén, Bo. "Problemskapande beteende vid utvecklingsmässiga funktionshinder" (2009). Studentlitteratur.

Hejlskov Elvén, Bo. "Beteendeproblem i skolan" (2014). Natur och Kultur.

Johansson, Claes & Lindqvist, Anders (2016). "Från ett blodigt rum till lite spott på golvet: En studie av skolpersonals fortbildning i lågaffektivt bemötande i särskolan" Linnéuniversitetet, Fakulteten för samhällsvetenskap (FSV), Institutionen för pedagogik (PED).

Lågaffektivt bemötande

-Ett hälsofrämjande projekt i Bjurholm 2017

Leg. psykolog Erik Rova

erik@rovasjogren.se

070-236 32 00

Leg. psykolog Anton Sjögren

anton@rovasjogren.se

073-030 13 37

Gunilla Falk

gunilla.falk@bjurholm.se

0932-140 66

**BJURHOLMS
KOMMUN**

Rova & Sjögren
Psykologi AB